

یک استاد ژئوپلیتیک در رابطه با سناریوهایی احتمالی که در آینده مذاکرات ایران و آمریکا وجود دارد، اظهار کرد: در حال حاضر، هیچ چیزی قطعی نشده است. البته آقای پزشکیان به عمان سفر کرد و با پادشاه و محافل آنجا مشورت‌های خصوصی انجام داده که ممکن است مسائل را تا حدی جلو ببرد و روشن‌تر کند. مشورت‌هایی صورت گرفته و آنها حتما با آمریکایی‌ها مشورت کرده و اطلاعات رایبه مقامات ایرانی منتقل کرده‌اند. پس از آن نظر مقامات ایرانی را دریافت و منتقل می‌کنند. به نظر من، کارهایی در سطح بالا هم در حال انجام است تا بتوانند راه حلی پیدا کنند. آنچه که مهم است، هر دو طرف اراده دارند که از طریق دیپلماسی این مسئله را حل کنند. دولت آمریکا به شدت بر این موضوع تأکید دارد و بحث‌های مربوط به حمله و فشار در مصاحبه‌هایشان کمتر شده است. عبدالرضا فرجی راد گفت: در حال حاضر،

ممکن است به صورت موقتی این مسئله حل شود؛ مثلاً یک دوره‌ای تعلیق شود. زمان‌های مختلفی پیش‌بینی می‌شود یا کنسرسیوم به‌صورت مشترک با همکاری آمریکا، ایران و برخی از کشورهای عربی فعالیت کند. لذا واقعا مشخص نیست. من فکر نمی‌کنم که اکنون فقط یک راه‌حل وجود داشته باشد. عمانی‌ها در دور پنجم راه‌حلی ارائه دادند که در آمریکا بررسی شده است. بعد از بررسی‌ها، آقای ترامپ در مصاحبه‌ای گفت که ممکن است در چند روز آینده خبرهای خوبی بشنوید. بنابراین، ممکن است دوباره راه‌حل‌های دیگری مطرح شود؛ زیرا هیچ‌یک از طرفین به‌سادگی راه‌حل‌ها را نمی‌پذیرند و ممکن است تغییراتی در آنها ایجاد شود. منتهی به‌نظر می‌رسد که در حال بررسی و چکش‌کاری هستند تا ببینند چه راه‌حلی می‌تواند منجر به توافق میان دو طرف شود. آنچه که مسلم است، ایران علاقمند به غنی‌سازی در کشور است و آمریکایی‌ها معتقدند که باید توافقی به‌وجود آید که از یک سو، ایران در آینده نتواند به سمت سلاح هسته‌ای برود و از سوی دیگر، آقای ترامپ بتواند در جامعه آمریکا چیزی فراتر از برجام را به‌عنوان دستاورد معرفی

کند. وی در رابطه با نقش اروپا در مسیر رسیدن به یک توافق هسته‌ای جدید، اظهار کرد: به نظر من، اگر آنچه که بین ایران و آمریکا می‌گذرد، انجام شود، اروپا در نهایت آن را می‌پذیرد. اما اروپا هم مسائل دیگری دارد که آمریکایی‌ها ممکن است در حال حاضر به آنها توجه نکنند. مانند مسائل موشکی و روابط نظامی ایران و روسیه که فرانسوی‌ها بر آن تأکید دارند. به نظر می‌رسد که اگر ایران و آمریکا توافق کنند، بعید است که اروپا به سمت مکتایزم ماشه برود. اما حتماً گفت‌وگوهایی باید بین ایران و اروپا انجام شود تا رضایت آنها جلب و مراحمت‌ها ایجاد نشود. یکی از مشکلات فعلی اروپا این است که در دوده‌ اخیر از دوران اصلاحات، نقش بسیار فعالی در این مذاکرات داشته و اکنون کنار گذاشته شده‌اند و مقصر اصلی هم آمریکایی‌ها هستند که می‌خواهند خودشان با ایران به توافق برسند. این تحلیل‌گر حوزه سیاست خارجی دو دلیل را برای معانعت آمریکایی‌ها از ورود طرف ثالث مطرح کرد و گفت: یکی اینکه مذاکرات طولانی می‌شود و دیگر اینکه وقتی بقیه وارد شوند، دیگر این امتیاز برای آقای ترامپ مطرح نخواهد بود. آقای ترامپ می‌خواهد از این به‌عنوان یک دستاورد سیاسی بهره‌برداری کند، زیرا در اوکراین مشکلاتی به‌وجود آمده و نتوانسته‌اتش پس ایجاد کند هنوز در غزه هم موفق نبوده است. بنابراین، او قوّل و قرارهای زیادی با جامعه و مردم آمریکا گذاشته و بر اساس آن باید در سیاست خارجی چیزی ارائه دهد که به‌نظر می‌رسد در این رابطه عاجول و عصبانی است. حال اگر بخواهد بقیه را خالت دهد، آن دستاورد برای ترامپ نوشته نخواهد شد.

➤ **توجه اسرائیل**

فرجی راد در پاسخ به این سوال که نیویورک تایمز مدعی شده که اسرائیل قصد دارد حمله محدودی به تأسیسات هسته‌ای داشته باشد که باعث خلل در مذاکرات شود، به نظر شما این اتفاق خواهد افتاد، بیان کرد: دفتر نخست‌وزیری اسرائیل این خبر نیویورک تایمز را رد کرد. علت رد کردنش به نظر من این است که اسرائیل معمولاً از این اخبار خوشش می‌آید، اما برخوردی که ترامپ با ناتانیاهو کرده و در تماس تلفنی که داشته به او اخطار داده که در مذاکراتی که ما داریم از طریق دیپلماسی بخواهیم به نتیجه برسیم، اخلاص نکند و حمله نکند. همچنین خانم توم، وزیر امنیت داخلی آمریکا، در سفری که به اسرائیل داشته این اخطار را به ناتانیاهو داده است. بعضی از مقامات اسرائیلی که اکنون در آمریکا هستند و مذاکره می‌کنند، هم این اخطار را دریافت کرده‌اند. بنابراین، اسرائیل در عالم سیاست در بخش سیاسی قضیه برایش فعال است و احساس کرده که یک توافقی به احتمال قوی می‌شود. وی ادامه داد: اکنون ترامپ اراده کرده این مسئله را به یک توافق سختگیرانه‌ای تبدیل کند. یعنی به توافقی که مثلاً ایران به غنی‌سازی اصلاً نرسد. به همین خاطر هم در قیل از مذاکرات درم. در دور پنجم، وزیر استراتژیک‌شان و رئیس موساد به ایتالیا رفت و با ویتکاف صحبت کرد و هم بعد از مذاکرات از آنجا خارج شدند. این‌ها مذاکره کردند و از نظر سیاسی اکنون بسیار فعال هستند. تا زمانی که آمریکا همراهی نکند، اسرائیل جرأت حمله به ایران را ندارد، زیرا ایران اکنون آمادگی پیدا کرده که اگر حمله‌ای صورت بگیرد، دیگر مثل حمله‌های قبلی یک هفته برنامه‌ریزی نکند و فوراً پاسخ دهد. لذا یک چنین چیزی اتفاق نخواهد افتاد.

آیت... محسن غرویان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

راه حل بحران‌های جهان اسلام اتحاد است نه تفرقه افکنی

روحانیون از تطبیق وقایع سیاسی پرهیز کنند

آرمان ملی - احسان اسقایی: از دیرباز تاکنون از زمان پیامبر اسلام تا عصر فعلی عواملی که موجب شده مسلمانان به‌رغم اینکه زمینه‌های علمی و دینی لازم برای پیشرفت را داشتند، اما به جایگاه واقعی خود در جهان نرسند، تفرقه و اختلاف و کینه‌توزی بوده است. در زمان صفویه و عثمانیان که این دو امپراتوری بزرگ جهان اسلام جایگاه واقعی به دین مبین اسلام داشتند نیز همین تفرقه افکنی بود که باعث شد در نهایت این دو امپراتوری ضعیف شوند و قدرت و نفوذ خود را از دست بدهند و حتی موجب نفوذ اروپایی‌ها به منطقه شوند، همین اختلاف بین مسلمانان به علت مفاهیم تاریخی بوده است. اکنون نیز به دو قطب جهان اسلام یعنی ایران و عربستان بعد از رفتارهای افراطی برخی تندروهای به‌ظاهر مذهبی در قطع ارتباط قرار گرفتند برای مدتی است که اختلافات را کنار گذاشته و حتی در حل و فصل دعوای بین‌المللی با یکدیگر هم‌اندیشی می‌کنند و در فکر بهبود جایگاه کشورهای خود و ملت‌های مسلمان هستند.

➤ **حجت‌الاسلام قاسمیان در عربستان با توسل به**

فضای مجازی سخنانی گفتند که واکنش‌هایی را در پی داشته است. اساساً چنین سخنانی و اینکه خودمان را در مسیر درست تاریخ قرار دهیم و دیگران را در مسیر اشتباه، چه آسیب‌هایی به جهان اسلام می‌زند؟

در شرایط کنونی و طیفه روحانیون توسل به عقلانیت سیاسی است. در این معنا که اگر حرفی می‌زنند در ابتدا ببیندیشند که آثار این سخن برای مسلمانان تا چه میزان مفید است.

روحانیون در لباس تبلیغ دین و تبلیغ تشیع قرار دارند، از این رو باید برخوردار از عقلانیت سیاسی باشند. عقل و

هوش سیاسی نکته مهمی است.

ممکن است فردی از علوم دینی را داشته باشد اما فاقد عقل سیاسی و عقلانیت سیاسی باشد و سخنان نپندیشیده‌ی می‌تواند ضربات بزرگی به جهان اسلام و منافع و وحدت مسلمین وارد کند. صحبت‌های که آقای قاسمیان مطرح کردند به دور از عقلانیت سیاسی بود و نفعی برای مسلمانان و ایران در شرایط کنونی نداشت.

➤ **این قبیل سخنان از زبان روحانیون در مقطع کنونی تا چه میزان به منافع جهان اسلام لطمه می‌زند؟**

اکنون ما در شرایط خاصی قرار داریم. از یک طرف آمریکا ما را دعوت به مذاکره کرده است و تهدیدات و تحریم‌هایی را در اوج مذاکرات علیه ما اعمال می‌کند. از سوی دیگر رژیم صهیونیستی قصد دارد که زمینه توافقی ایران و آمریکا را برهم بزند و هر روز اخباری به گوش می‌رسد که این رژیم نقشه‌هایی برای تأسیسات هسته‌ای ایران دارد. از سوی دیگر در لبنان و غزه نیز شاهد بیماران و تجاوزات صهیونیست‌ها هستیم و ظلم بزرگی علیه این دو ملت در حال وقوع است. در این لحظه تاریخی کشورهای جهان اسلام باید با یکدیگر متحد باشند تا بتوانند به هرطریق ممکن جلوی زیاده‌خواهی اسرائیل ایجاد غاصب را بگیرند.

حال فکر کنید وقتی سخنانی مانند سخنان حجت‌الاسلام قاسمیان در رسانه‌های مجازی پخش می‌شود، این سخنان نه تنها نفعی برای کشورهای اسلامی در شرایط خاص کنونی ندارد بلکه موجب خواهد شد اسرائیل این‌گونه ببیندش که حال که اختلافاتی در بین مسلمانان است، لذا می‌تواند به نقشه‌های خود در ارتباط با فلسطین و یمن و سوریه ادامه دهد.

در این شرایط همه باید به این ببندیشیم که اختلافات را به منظور حل بحران‌ها کنار بزنیم که البته خوشبختانه کنار هم زده شده اما متأسفانه برخی سخنانی می‌گویند که نفعی برای مسلمان ندارد، هیچ بلکه موجب می‌شود در بیرون از جهان اسلام دشمنان اسلام و مسلمانان نیز این‌گونه ببندیشند که می‌توانند هر تصمیمی برای ما بگیرند چون ما متحد نیستیم. این رویه نفعی برای مسلمان ندارد و باید از این‌گونه رفتارها به‌صورت جدی پرهیز شود.

➤ **در این شرایط باید چگونه رفتار کرد که به قول معروف گرزک به دست دشمنان مسلمانان ندهند که به فکر تفرقه بین مسلمانان باشند؟**

اکنون می‌بینیم که در آمریکایی‌ها یا عربستان قراردادهای سنگین بسته‌اند که این قراردادهای می‌تواند باعث بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها شود. ایران نیز باید چنین شرایطی را برای خود ایجاد کند که سایر کشورها تمایل به سرمایه‌گذاری برای رشد اقتصادی کشورمان پیدا کنند نه اینکه اقداماتی شود که در همین مورد نیز اختلاف بین کشورهای اسلامی ایجاد شود. امروز نباید با شعار زمینه‌های صلح را از بین برد.

با شعار به جایی نرسیده و نخواهیم رسید. عقلانیت سیاسی اقتضا می‌کند که ما تنش‌ها را کم کنیم و روابط خود را روابط صلح‌آمیزی قرار دهیم و اعتدال و میانه‌روی باید در دستور کار قرار گیرد، نه اینکه بر طبل تنش و جنگ

مذاکره با ایران؛ آزمون واقع‌گرایی آمریکا و کنشگری اروپا

گره مذاکرات

ایران و آمریکا کجاست؟

گفت‌وگوهای غیرمستقیم میان ایران و آمریکا با میانجی‌گری عمان، افق دیپلماتیک جدیدی را پیش‌روی پرونده هسته‌ای ایران قرار داده که طی دودهمه اخیر به یک بحران غیرضروری تبدیل شده است. در این پنج دور، گفت‌وگوها به‌رغم اختلافات و خطوط قرمز دو طرف، رو به گردنه‌های داشته و تلاش‌های فشرده‌ای برای عبور از گردنه‌های سخت تصمیم‌های سیاسی در جریان است. در این میان، اگرچه اروپا مستقیماً در میز مذاکرات حضور ندارد، اما هم از منظر تاریخی و هم با توجه به منافع راهبردی و اقتصادی خود، می‌تواند به‌عنوان یک کنشگر کلیدی ایفای نقش کند.

➤ **پیشینه مذاکرات و نقش عمان**

گفت‌وگوهای اخیر در فضایی متفاوت از مذاکرات برجام در سال ۲۰۱۵ انجام می‌شود. در دوره اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ، آمریکا به‌طور یک‌جانبه از برجام خارج شد و این مسئله به سال‌ها بی‌اعتمادی و گام‌های جبرانی ایران در برجام انجامید. بازگشت ترامپ به کاخ سفید در ژانویه ۲۰۲۵ با رویکرد فشار حداکثری همراه بود، اما نشانه‌هایی برای تعاملات دیپلماتیک نیز نشان داده است.

در چنین شرایطی، عمان بار دیگر مانند مقطع پیش از برجام وارد عمل شده تا به‌عنوان واسطه‌ای بی‌طرف، تهران و واشنگتن را از میز مذاکره (هرچند در اتاق‌های مجزا) بنشانند. نخستین دور این مذاکرات ۲۳ فوروردين در مسقط عمان برگزار شد. هیأت آمریکایی به سرپرستی استیو ویتکاف (نماینده ویژه رئیس‌جمهور آمریکا در امور خاورمیانه) و هیأت ایرانی به ریاست سیدعباس عراقچی (وزیر امور خارجه ایران) در دو اتاق جداگانه مستقر شدند و وزیر خارجه عمان پیام‌ها را میان دو طرف رد و بدل می‌کرد. اروپا که در مذاکرات برجام نقش مستقیم داشت، رسماً در پای میز مذاکره حضور ندارد. مقام‌های اروپایی تاکنون با پیگیری روند مذاکرات، به حمایت از مسیر دیپلماسی در پرونده هسته‌ای ایران بسنده کرده‌اند. انگلیس و اتحادیه اروپا هفته پیش با انتشار بیانیه‌ای مشترک تأکید کردند: «ما همچنان به حفظ ثبات منطقه‌ای و دستیابی به یک راه حل مبتنی بر مذاکرات برای برنامه هسته‌ای ایران متعهد هستیم».

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، اظهار داشت که عدم حضور اروپایی‌ها در روند مذاکرات هسته‌ای انتخاب خودشان بوده است. در همین حال، هفته پیش نشستنی در سطح معاونین وزیر و مدیران کل سیاسی ایران و سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان در استانبول برگزار و روند مذاکرات هسته‌ای به موضوع رفع تحریم‌ها مورد بررسی قرار گرفت. هدف از گفت‌وگوهای ایران و اروپا، باز نگه داشتن مسیر دیپلماسی و بررسی چشم‌انداز توافقی هسته‌ای جدید عنوان شده است. به نظر می‌رسد که اروپایی‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که برای حفظ دیالوگ با تهران و ارائه دیدگاه خود درباره پارامترهای یک توافق جدید، تعامل با ایران را مهم می‌دانند.

«کریستین ترنر» مدیر سیاسی وزارت خارجه انگلیس پس از نشست استانبول گفت: «ما بر پایبندی خود به گفت‌وگو تأکید داریم. از ادامه مذاکرات میان ایران و آمریکا استقبال نمودیم و با توجه به فوریت موضوع، توافق شد که گفت‌وگوها ادامه یابد.» یکی از دلایل مهم این رویکرد اروپا را می‌توان در موضوع مکانیسم ماشه جست و جو کرد. طبق قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت، اعضای ایقمانده برجام تا مهرماه فرصت دارند تحریم‌های بین‌المللی سازمان ملل علیه ایران را به‌طور خودکار، با گذراندن. البته این به معنای آن نیست که اروپا باید تا پیش از موعد، مکانیسم ماشه را فعال کند، بلکه این اهرم زمانی که گروه ۱+۵ و ایران توافق برجام را امضا کردند، به عنوان سوپاپ اطمینان برای پایبندی ایران به تعهدات هسته‌ای در نظر گرفته شد. در واقع، این سازوکار در سایه بی‌اعتمادی طرفین و با این پیش‌فرض تعبیه شد که همه طرف‌ها به تعهدات خود عمل خواهند کرد؛ به همین خاطر است که روسیه، چین و بسیاری از کارشناسان بین‌المللی بر این باورند که اروپا در پی خروج آمریکا از برجام و بی‌عملی خود به تعهدات برجامی، مشروعیتی برای به‌کارگیری مکانیسم ماشه ندارد. با این حال، نرمه‌هایی در اروپا درباره فعال کردن احتمالی مکانیسم ماشه در صورت عدم پیشرفت مذاکرات شنیده می‌شود که ایران نیز درباره تبعات آن هشدار داده است. سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان، چندی پیش گفت: «موقعیتی که اکنون در آن قرار داریم، به هیچ وجه تقصیر ایران نیست، بلکه تقصیر امریکا است که از برجام خارج شد و تقصیر کشورهای اروپایی است که نتوانستند خروج آمریکا از جبران کنند. تهدید ایران به استفاده از مکانیسم اسب‌بک، یک تهدید کاملاً غیرمنطقی است که هیچ وجه حقوقی و سیاسی ندارد. اگر اروپا به دنبال چنین اقدامی برود، قطعاً اشتباه است و تبعات آن را باید بدید.»

➤ **گره مذاکرات کجاست؟**

آنچه از گفتار اظهارهای عمومی می‌توان دریافت، آن است که ایران و آمریکا بر سر حق غنی‌سازی اورانیوم اختلاف دارند. در توافقی هسته‌ای سال ۱۳۹۴، دو طرف بر سر سطح غنی‌سازی به ۳.۶۷ درصد توافق کردند و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز در ۱۶ گزارش متوالی، پایبندی کامل تهران به تعهدات هسته‌ای اش را تأیید کرد.

اما دولت ترامپ مدعی است که هرگونه توافق پایدار باید غنی‌سازی در خاک ایران را به صفر برساند. استیو ویتکاف، مذاکره‌کننده ارشد آمریکا، صراحتاً اعلام کرده است: «هیچ برنامه غنی‌سازی نباید هرگز در خاک ایران وجود داشته باشد» و این را خط قرمز واشنگتن دانسته است. در مقابل، ایران حفظ حق غنی‌سازی را خط قرمز غیرقابل تخطی می‌داند.

عراقچی تأکید کرده است: «فرمول رسیدن به توافق چندان پیچیده نیست؛ سلاح هسته‌ای ضرغنی توافقی داریم، اما غنی‌سازی صفر یعنی توافقی در کار نخواهد بود. اکنون زمان تصمیم است.» این جمله که در رسانه‌های بین‌المللی بازتاب یافت، خلاصه‌ای از موضع ایران است. کارشناسان مستقل نیز بر این باورند که مطالبات آمریکا نه تنها غیرواقع‌بینانه، بلکه تکرارکننده اشتباهاتی است که در گذشته مانع از تحقق دیپلماسی شده است.

با این وجود برخی که تریبون هم در اختیار دارند بر آتش اختلاف می‌دمند و با تکیه بر مفاهیمی چون خیر و شر و انتساب خود به یکی از ریشه‌های فکری جهان اسلام، اقداماتی انجام می‌دهند که نفعی برای کشورهای اسلامی از جمله ایران و عربستان که خود را قطب‌های جهان اسلام می‌دانند؛ ندارد؛ تعجب آن است که چرا افرادی با این ریشه‌های فکری به رسانه‌ها راه یافته و جایگاهی برای خود تراشیده و با توسل به این جایگاه و سوءاستفاده از مقام دینداری به این قبیل اقدامات دست می‌زنند. «آرمان ملی» برای بررسی این‌گونه رفتارها و با توجه به سخنان آقای حجت‌الاسلام قاسمیان در عربستان با آیت... غرویان استاد حوزه و دانشگاه به گفت‌وگو پرداخته است.

آیت... غرویان در سفر کربلا بود اما با توجه به اهمیت واقعه پیش آماده‌که به ضرر مسلمانان و موقعیت دو کشور ایران و عربستان بوده با «آرمان ملی» گفت‌وگو کرد. او راه حل عبور از بحران‌های جهان اسلام را اتحاد و پرهیز از تفرقه افکنی داند.

ما باید در این زمان با توجه به مصالح جهان اسلام سخن بگوییم با توسل به نزاع‌های تاریخی و دعوایی که در صدر اسلام بوده و ما در آن زمان نبودیم و چند و چون آن با خبر نیستیم و از طبق یک سری خبرها این دعوایا به ما منتقل شده نباید سخن گفت.

این موارد بر اساس ما گمان افراد مطرح می‌شود و این اشخاص ناخواسته اختلاف افکنی می‌کنند. بین شخصیت‌های سیاسی کنونی در کشورها اختلاف انداختن چه سودی دارد؟ وقایع تاریخی در زمان خود اتفاق افتاده است. اکنون باید بر اساس اخلاق و اصول عقلی مسائل خود حل و فصل کنیم.

اگر روحانیون سیر دقیقی در اندیشه‌های شهید مطهری داشته باشند به موارد استنباطی خوبی می‌رسند.

ایشان بحث زمان و مکان را مطرح کرده‌اند.

حضرت امام خمینی (ره) نیز شرایط زمان و مکان را در اجتهاد شرط مسلم می‌دانند. به هر حال ما باید خود را در دنیا امروز ببینیم که چگونه باید رفتار کنیم و جامعه خود را با پیشرفت علم و تکنولوژی در جهان امروز پیش ببریم. اکنون باید خود را با کانون‌های قدرت در جهان اسلام که از منظر اقتصادی در حال رشد هستند مقایسه کنیم و کانون‌های قدرت خود را با این کانون‌ها وزن‌کشی کنیم.

نه اینکه با توسل به مفاهیم گذشته سخنانی بگوییم که نفعی برای کشور و مسلمانان ایران دارد که هیچ، نفعی هم برای جهان اسلام و مسلمانان جهان ندارد. لذا باید از رفتارهای تنش‌زا پرهیز کرد.

یک طلبه ساده نمی‌تواند مسائل تاریخی را تطبیق دهد و افراط‌گونه و تفریطی ببندیشد. آنها با این‌گونه اندیشیدن جز اینکه بر آتش کینه بدمند هیچ نتیجه دیگری بر جای نمی‌گذارند

➤ **شما به سیره اندیشه‌های امام (ره)، شهید مطهری و در نظر گرفتن افکار این بزرگان اشاره کردید این بزرگان چه مواردی را در ارتباط با اختلافات تاریخی مطرح کردند؟**

اساساً سخنان تمامی بزرگان جهان اسلام که دل در گرو ملت‌های مسلمان دارند در ارتباط با در نظر گرفتن عنصر زمان و مکان است و آن‌ها به شدت پرهیز دارند که وقایع تاریخی را به مسائل امروز مسلمانان تبدیل کنند.

امام خمینی (ره) که اساساً ضد تفرقه عمل می‌کردند و در زمان حیات ایشان شاهد بودیم که هفته وحدت ایجاد شد و از هرگونه اختلاف بین مسلمانان پرهیز داده می‌شد. رهبری معظم انقلاب اسلامی نیز همواره همگان را از ایجاد اختلاف پرهیز دادند و در گذشته نیز که عده‌ای به سفارت عربستان حمله کردند ایشان صراحتاً اعلام کردند که از این‌گونه رفتارها باید پرهیز شود.

اخیراً هم که مشاهده کردیم که تلاش‌های زیادی صورت گرفت که روابط ایران و عربستان احیا شود. اکنون نیز رسانه‌ها نوشتند که کشورهای عربی منطقه با هرگونه تنش نظامی علیه ایران مخالفت کردند. لذا باید به دقت سخن گفت و دستاورد‌های کنونی با توسل به برخی مفاهیم تاریخی از بین نرود. مجدداً تأکید می‌کنیم که روحانیون باید با عقلانیت سیاسی رفتار کرده و سخن بگویند و از تطبیق مفاهیم و وقایع تاریخی با شرایط کنونی پرهیز کنند.

ممکن است فردی علم زیادی از علوم دینی را داشته باشد اما فاقد عقل سیاسی و عقلانیت سیاسی باشد و سخنان نپندیشیده می‌تواند ضربات بزرگی به جهان اسلام و منافع و وحدت مسلمین وارد کند

و مبارزه کوبیده شود. این موارد به ضرر ما تمام خواهد شد.

➤ **آیا بهتر نیست به افرادی که چنین می‌اندیشند و خواسته و ناخواسته برخلاف سیاست‌های کلی کشور و سخنان بزرگان سیاسی و دینی فکر می‌کنند، تریبون نداد؟ ایراد در همین تریبون دادن هائیشست؟**

اکنون چهره‌های سیاسی و مذهبی و روحانیون باید به شدت مراقب این امور باشند و این خطاها را مرتکب نشوند.

ضمن اینکه سؤالی که به وجود می‌آید این است که چرا به‌رغم اینکه مقامات سیاسی و مذهبی تراز اول کشور بر عدم تفرقه بین مسلمانان تأکید دارند و مقامات عربستانی هم به ایران آمده و با رئیس‌جمهور و مقام معظم رهبری دیدار می‌کنند و رهبری انقلاب اسلامی سخنان حکیمانه‌ای در این دیدارها در ارتباط با اتحاد جهان اسلام و صلح و دوستی بین کشورهای اسلامی می‌زند، به افرادی تریبون داده شود که برخلاف اندیشه‌های سیاسی مقامات بلند پایه کشور می‌اندیشند و از تریبون‌ها برای خود جایگاهی ایجاد کنند و بر اساس آن جایگاه برای کشورمان هزینه‌هایی ایجاد کنند.

این موارد نفعی برای ما ندارد و به ضرر جهان اسلام و به‌دور از پرهیز از تفرقه افکنی است.

➤ **برخی در ایران مانند حجت‌الاسلام قاسمیان فکر می‌کنند و البته در خارج از ایران نیز برخی خود را به برخی از حاکمیان هزار سال قبل در جهان اسلام منتسب کرده و در فکر انتقام‌های تاریخی هستند.**

حال اینکه در پی انتقام‌های تاریخی بودن سودی برای مسلمانان ندارد. توسل به این مفاهیم تاریخی توسط کارشناسان دینی برای جذب پامنبری‌ها تا چه میزان صحیح است؟

توسل به شخصیت‌های تاریخی برای اینکه سخنان خود را توجیه کنیم، اکثراً سلیقه‌ای است. هر فردی بر اساس سلیقه خود یک عنوانی به را برگزوه و شخصی تطبیق می‌دهد و این مورد کار بسیار اشتباهی است چرا که حوادث و وقایع و حکمرانی‌ها در گذشته رخ داده است و تطبیق آن با شرایط کنونی بسیار غلطی است به خصوص که این موارد توسط افرادی صورت بگیرد که اشراف کامل بر مباحث دینی ندارند. یک طلبه ساده نمی‌تواند مسائل تاریخی را تطبیق دهد و افراط‌گونه و تفریطی ببندیشد. آنها با این‌گونه اندیشیدن جز اینکه بر آتش کینه بدمند هیچ نتیجه دیگری بر جای نمی‌گذارند.

در این شرایط همه باید به این ببندیشیم که اختلافات را به منظور حل بحران‌ها کنار بزنیم که البته خوشبختانه کنار هم زده شده اما متأسفانه برخی سخنانی می‌گویند که نفعی برای مسلمان ندارد